

INEFABIL¹

Oamenilor le este greu a înțelege unele întâmplări ale firii. Paradoxal, minunile întâlnite în viață nu cer decât un fapt simplu: să ai încredere.

Dacă nu ar fi fost o zi în care vântul să se fi pierdut printre blocuri și tomberoane, punga aceea de plastic nu și-ar mai desfășura nehotărârea în fața acestei cafenele. E liniștitor să o urmărești urcând și coborând neobosit într-un spațiu infim, atât cât poate cuprinde fereastra. Închisă, este închisă cu grijă și nu pot auzi nimic din foșnetul sau vâjâitul care continuă neîncetat dincolo. E frumos, e plăcut să asculți coardele interpretând vag sonata spaniolă. Nimeni nu o percepe cum pare a o înțelege acel obiect transparent din spatele ferestrei. Dacă nu aș fi ieșit astăzi din apartament, nu ar mai fi existat spectacolul jucat în spatele cortinei de sticlă. Dacă nu aș fi...

– Se pare că astăzi va ploua.

Gestul rutinat al barmanului ștergând profesional o pată inexistentă pe tejgheaua impecabilă putea fi direct asociat cu imobilitatea privirii sale, adâncă și goală ca a unui sfînx, fără enigme. Omul privea fereastra astfel încât îmi lăsa impresia că ar fi vrut să se convingă el însuși de adevărul indubitabil al vorbelor rostite într-o inutilă, dar necesară tentativă de a trăi iluzia necesității unei existențe în spatele acelei tejghele pe care iată, s-a oprit, nu o mai șterge.

– Da, astăzi trebuie să plouă.

Acel „trebuie” mă determină să mă întorc reflex către fereastră pentru a mă convinge la rându-mi că da, desigur, se înțelege, trebuie să plouă astăzi...

– Dumneavoastră nu observați punga aceea?

– Care pungă?

Și pupilele sale, deși întoarse acum direct către figura mea, nu se contractară, nu se dilatară, nu trădară niciun semn a vreunei recunoașteri. Și nici măcar a vreunei cunoașteri de orice fel. Era exact aceeași privire fixă, adâncă și lipsită de orice conținut.

– Mă scuzați, cred că mi s-a părut. Sunt foarte obosit. Am scris toată noaptea, romanul meu se apropie de sfârșit. Cafeaua este foarte bună, amară, exact cum sunt obișnuit, dar astăzi nu pot să îmi țin ochii deschiși. Trebuie să mi se fi părut.

Și, zâmbind, individul părăsi localul. Mă înțelegi? A apărut odată cu zorii zilei, a comandat o cafea naturală, mare, fără zahăr și a stat două ore holbându-se la fereastră cu o privire fixă, fără limite determinabile, dar

care nu îți spunea absolut nimic. Nu părea să-l deranjeze tânărul ăsta nou, care repetă diminețile la chitară, atunci când cafeneaua este părăsită de clienți. Tot timpul a privit în gol, cred că nici nu a auzit acordurile alea stupide, ce, aia e muzică? Picam de somn și nu mai pleca odată. Bine măcar că nu a plouat până am ajuns acasă.

* * *

Hm, măcar de aș fi scris ceva azi noapte. Romanul vieții mele se apropie de sfârșit. Ce stupiditate! Nu puteam să-i fi spus altceva, de pildă... Chiar, ce altceva i-aș fi putut spune?

Draga mea, cum să îți spun, este o întâmplare a ființei mele, pe care nu am căutat-o, dar pe care mi-am dorit-o, fără să știu, de când am aflat că fericirea trebuie să fie... Că fericirea trebuie să fie. De aceea, vezi tu, când am privit deasupra spațiului închis al chitarei mele, erai în fața așteptărilor de demult. Nu te întreb, dar dacă dorești, poți să îmi vorbești despre durerea îndelungată pe care crezi că ai reușit să o învingi.

Pe care am reușit să o înving? Da, trebuie că am reușit să o fi învins, pentru că altfel nu aș fi azi aici ascultându-mă cum mă asculți. Dar, uite, vezi tu, nu am uitat, căci omul care s-a rănit are instinctul conservării care, ca oricărui animal, îi imprimă adânc precauția de a evita pasul greșit pentru a doua oară. Și această a doua oară ne sperie și de aceea nu pot să am încredere.

Timpul nu poate să rămână invincibil. Nu cred că mă voi grăbi. Știi, sonatei mele îi lipsește ceva pentru a nu mai suna ca o melodie spaniolă. Acum știu că voi afla acel ceva, deoarece am încetat să îl mai caut. Acum știu că va veni.

– Gata pe astăzi?

Credeam că a ațipit la bar tot privind la punga aceea de afară. E un om teribil de însingurat, ceea ce trebuie că e patetic pentru un barman.

– Da, s-a făcut târziu. Trebuie să ajung la cursuri.

– Ei, și tu, chiar trebuie? Mai lasă-i să vorbească și de unii singuri, că tot ce vă trece vouă prin cap scrieți la examene.

Omul vorbea foarte serios, ca și cum ar fi vrut să se încredințeze că da, uite ce studenți deștepți are municipiul în care el își interpreta consecvent rolul de barman singuratic.

– Da, așa este, scriem cam ce gândim pe moment. Dar pentru asta trebuie, mai întâi, să-i ascultăm pe ceilalți.

– Chiar trebuie?

Când am deschis ușa, punga se ridică în cercuri spirale către etajele superioare până ce o pierdu-i din pri-

¹ Premiul ziarului „Unirea” în cadrul Concursului Național de Proză Scurtă „Liviu Rebreanu”, Zilele Culturale „Liviu Rebreanu”, Ediția a XII-a, Aiud, 27-28 noiembrie 2002; fragment publicat în „Aiudul literar”, Nr. 21-22, noiembrie-decembrie 2003, p. 4.

vire. Cerul arăta destul de mohorât, dacă erai într-o stare depresivă și-ai fi imaginat că urmează să plouă. Vântul mă sili să-mi prind părul la spate. Pornii grăbit către facultate, gândind că, dacă aș avea ce să îi ofer, mi-aș putea permite să îi adresez acele cuvinte și să am convingerea că ea nu îmi va răspunde atât de normal, uman, politicos și lipsit de orice speranțe clar definite...

Când am intrat în amfiteatru, primii stropi își întrepruseră fascinanta lor călătorie pe fereastră. Dacă aș fi...

* * *

Mă trezesc uneori noaptea speriată și câteva secunde nu pot să deschid ochii, încă prizonieră a aceluia coșmar, oribil ca oricare alt coșmar, dar necruțător deoarece pe acesta îl trăiesc eu, fără să îl doresc, fără să îl pot stăpâni, fără să îi pot afla un sfârșit. Deschid larg pleoapele, privesc eterna cameră în care nu pot să văd nimic nou, nu pot să văd nimic, și nu pot să schițez niciun gest, nu pot să articulez niciun sunet, sunt complet încremenită de frică, nu de frică, frica are un obiect bine determinat, ci de teamă. Nu știu de ce nu pot să strig, nu pot să ating perna de alături, care este goală, da, care și în noaptea aceasta îmi stă alături la fel de inutilă ca în atâtea alte nopți, reproș, aducere aminte că și mâine o voi afla tot acolo și tot degeaba.

Cu greu, apelând la toate resorturile rațiunii mele, îmi înving teama, îndrăznesc să răsuflu adânc și iar și întind degetele și mângâi perna frumos mirositoare, dar căreia totuși îi lipsește un anumit miros, mirosul unui somn liniștit, unui... Liniște. Aș dori să mă pot stăpâni, dar, iată, este prea rece și prea pustiu și strâng perna aceea frumos mirositoare în brațe, o înghesui la pieptul meu, îmi ascund fața mea în fața sa și, da, lacrimile solitare și totuși perechi, niciodată mai mult de două, câte una pentru fiecare ochi, câte una pentru fiecare. Tare aș vrea ca noaptea să se sfârșească odată și să ies din cameră și să merg la universitate și să le ascult referatele și apoi discuțiile, nesfârșite evenimente ciclice în căutarea surprinderii unei esențe a vreunui roman ori eseu ori piese de teatru ori ce altceva urmează să studiem în această dimineață. Da, sunt momente aparte, în care vezi că și ei sunt îndrăgostiți de munca ta, că și ei sunt îndrăgostiți, că și ele sunt...

Am ațipit. S-a făcut târziu, afară vâjâie un vânt sinistru, îl pot auzi cum se repede haotic și neobosit prin masca de la baie, în sus, pe lângă țevi și prin apartamentele oamenilor, aducând cu sine sugestia unei noi zile în care ne vom lupta să îl învingem și vom sfârși prin a ne feri de el, întorcându-i spatele. Va trebui să îmi prind părul. Sper să mai am timp pentru o cafea sau, da, de ce nu, cea de ieri dimineață a rămas neatinsă, neagră, imensă și rece. Voi lua un taxi.

* * *

Forfota colegelor împrejur, zgomot permanentizat dimineața pe coridoare și acutizat în sala destinată specializării noastre, zgomot percutant adânc în creierii frustrați de somnul dulce al dimineții, zgomot care nu poate să transmită nimic intelectual și care este emis,

totuși de intelectuali, de viitori profesori, de actuale tinere încă visătoare, zgomot care lui nu îi spune nimic. Pe care, de la o vreme, a uitat să îl mai audă.

Cred că nu îi voi spune nimic. Chiar dacă o asemenea întâmplare nu se ivește premeditată, va sfârși, inerent, printr-o promptă sancțiune intelectuală. Poate fi așa, romantic și, de ce nu, fermecător, ca un student să se îndrăgostească tăcut de gândurile sever controlate ale profesoarei sale. Însă, conștiința sa, de care nu poate face abstracție, îi va spune tânărului că e inutil să recunoști fățiș starea de fapt. Și atunci stau liniștit și tăcut în prima bancă, pentru a fi cât mai aproape de ea, perfect stăpân asupra gesturilor, privirilor și răspunsurilor formulate din când în când, atunci când crezi că ai avea ceva semnificativ de adăugat, și nimic mai mult. Nu este ușor, dar e bine și așa, doar de ar apare odată în cadrul ușii până când ploaia încă nu s-a dezlănțuit, până când nu s-a dezlănțuit potopul prevestit în zori în cafenea.

* * *

Și totuși, mi-e dor de ea. În ultima vreme scriam din ce în ce mai prost, încercând farsa de a disimula printre rânduri, de a mă preface în scris că totul este în regulă, că iubirea noastră nu s-a schimbat, că scânteile stingeri de sub cenușă ar mai putea să izbucnească într-o nouă vâlvătaie, reconstituire târzie a celei originare, a celei pe care se pare că am înăbușit-o pe drum, undeva, între timp, nu mai știu cum. Dar cenușa scânteietoare a devenit încet și agonizant doar cenușă călduță și apoi rece și apoi nu a mai fost nimic, nimic, nimic... Și, cu puține cuvinte, ne-am depărtat încet și sigur unul de altul, ca o cometă cu două capete care, în spațiu, sfârșește prin a renunța la dualitate, poate pentru a-l cuprinde mai vast, poate pentru că două erau prea multe în spațiul prea vast, prea tăcut și prea rece.

Apoi, nu am mai scris deloc. Curios, nu m-am simțit descătușat, liber să cuprind cu mintea, dacă nu cu trupul, toate chipurile îndepărtate ale lumii, toate aspectele mirabile sau morbide ale acestei vieți, ale vieții. Nu, m-am regăsit mic, insignifiant, pierdut, ratat, inutil, ce inutil... Cel puțin știu cum a sfârșit acea jumătate a cometei care trebuia să adune asupra sa culpa neînțelegerii și să o ispășească. E groaznic să colinzi spațiile vaste și reci când ai amintirea trupului comun din care ai plecat. De ce durează atât de mult, de ce nu mă atrage sub forța sa de gravitate vreun eveniment catastrofal, de ce trebuie să înțeleg adevărul existenței aceluia amar minus infinit?

Da, romanul vieții mele nu se apropie de sfârșit. Toate paginile sunt goale înaintea conștiinței mele. Și îngălbenite. Și... Oare punga se va fi depărtat de fereastră? Dumnezeuule, dar plouă în rafale. Acasă, să dormi. Să adorm.

* * *

– La universitate, vă rog.
– Nu vă faceți griji, domnișoară, ajungem până la opt. Nu veți intra după profesor.

Cu un gest de lehamite, omul apăsă concomitent pe aparatul de înregistrat prețul matinaliei curse către uni-

versitate și-l claxonă pe colegul din față sa ce parcase prea aproape de el. M-am convins că ochii săi obosiți nu aveau nicio intenție ironică, nu aveau nicio intenție la urma urmei, vorbeau doar cu gândurile stereotipe dindărătul lor, având vechea obișnuință a studenților care se trezesc târziu dimineața sau se trezesc de vreme și întârzie pensându-și sprâncenele, pudrându-și pomeții, conturându-și buzele, rimelându-și... Trebuie să-mi cumpăr un rimel nou.

– Da, dar profesoara ar trebui să intre la ora opt, totuși, pentru a le acorda măcar unor studenți o șansă de a întârzia.

Omul tresări vizibil și, prin oglinda retrovizoare, mă cercetă rapid, dar atent, puțin mirat și puțin curios, o urmă de neîncredere străbătându-i colțurile pleoapelor vag încruntate, crispate. Forță intrarea în intersecție târziu în portocaliu, un claxon din stânga urmărindu-ne insistent, semn al unei iritări ce nu așteptase prea multe ore din zi să se manifeste. Omul de la volan nu răspunse injuriilor ci, schimbând viteza, murmură absent o scuză:

– Îmi pare rău, sunteți foarte tânără. Vom ajunge la timp.

Și declanșă ștergătoarele pe parbrizul multisferic acum, aduce cu o pânză a acelei tendințe din arta plastică impresionistă, parcă pointilistă se numea. Am uitat să-mi iau umbrela. Mai bine că nu am avut rimel.

* * *

– Bună dimineața.

Și cu un gest reflex se uită la ceas, încheietura subțire a mâinii încadrată de o brățară întunecată, asortată cu pantofii supli de pe piciorul ei mic, asortată cu oja de pe unghii, degetele ei lungi și subțiri (astăzi nu poartă niciun inel!), cu noaptea tăcută a ochilor săi, o noapte arareori înstelată, poate doar când ascultă vag amuzată contradicțiile din teoriile studenților, cu... Genele. Aceleași gene prelungi, arcuite fascinant către arcade, dar... A uitat de rimel. E clar, azi a plecat în fugă. Înseamnă că a dormit iar chinuit. Dacă aș renunța la fa bemo! La o adică, de ce nu, uneori e bine să și renunți. Da, voi renunța.

Și iată-l, tot în prima bancă, tot tăcut, cu o privire obosită și cercetătoare, urmărindu-mi picioarele, degetele, ochii, oprindu-se asupra ochilor, preocupat, contrariat și apoi lămurit. Oare să fi observat lipsa rimelului? E greu de crezut, colegele lui poate, dar el? Vag neras, ca și cum are obiceiul de a da curs acestui ritual noaptea înainte să se culce, părul tot prins la spate, de ce nu îl poartă desfăcut, dacă tot nu și-l taie? Dar nu l-am auzit niciodată cântând nimic, doar chitara, mută, doar privirea sa, mută, doar prezența sa, hotărâtă... Cred că sunt nebună. Și-ar putea da seama că în fiecare a treia dimineață a săptămânii intru în amfiteatru și prima privire, reflexă, este către prima bancă și apoi, satisfăcută, disimulez repede cercetând acele ceasului, deși știu perfect că este exact ora opt și un minut, același minut de insuportabilă încordare a incertitudinii dacă el va fi tot cu ochii pe ușă, dacă eu mă voi surprinde tot cu ochii către prima bancă. Da, trebuie să fiu puțin iresponsabilă. Câți ani poate să aibă? Anul patru, douăzeci și doi?

Prea multe nopți fără cineva alături, prea multe nopți fără acel miros vag, dar atât de necesar. Ar trebui totuși să-mi vorbească, pentru a-l lămuri, pentru a mă lămuri...

Și minutele trec, în aceeași neclintită luptă de a nu lăsa ceva să scape de sub controlul rațiunii, de a surprinde esența acestui nou roman al unei existențe, de a aduce veșnice argumente pro și contra oportunității unor asemenea sentimente, moralității și necesității unor asemenea atitudini într-o lume încorsetată rigid în normele bunelor maniere, în limitele a ceea ce poate fi acceptat fără a te ataca în structura bine determinată și controlată a propriului eu monden, în limitele care te cantonează în trăirea searbădă a unei vieții monotone, în pași înceți, măsurăți și egali către o anonimă moarte.

Și deodată vocea lui se auzi distinct, calmă și necruțătoare peste tot vacarmul iscat în amfiteatru.

– Trebuie să avem încredere în atitudinea sa estetică. Pe mine mă interesează foarte puțin faptul că irlandezul acesta a făcut închisoare pentru predilecția sa sexuală ce l-a împins până la a fi condamnat pentru corupere de minori. Acestea sunt argumente de ordin biografic păgubitoare pentru receptarea corectă a esenței operei sale și în special a unicului său roman. Nu este nici primul, nici ultimul scriitor homosexual. Walt Whitman, Tennessee Williams, Panait Istrati ar trebui judecați laolaltă, or așa ceva ar fi imposibil, și de altfel arareori se insistă în cazul lor. În ceea ce-l privește pe acest irlandez, în romanul lui trebuie să ne preocupe modalitatea în care a urmărit și a reușit sau nu a reușit să surprindă frumusețea, plăcerea estetică mai presus de orice împrejurări și datorită oricăror împrejurări. Nu trebuie uitat că el conferit contur ideii de artă pentru artă. Că dictonul poate acoperi o atitudine artistică eronată, da, se poate, aceasta merită cercetat. Dar nu dacă este moral să primească exprimare în literatură etapele degradării sufletului unui homosexual. Aceasta este o tâmpenie. Adică etapele degradării creierului unui alienat mintal pot fi interesante, dar ale oricărui alt personaj bizar, nu.

– Adică tu vrei să spui că ai o admirație de natură duală, atât față de autor, pentru că a reușit să scrie acest roman, cât și pentru personajul principal, deoarece prin intermediul său ai reușit să trăiești revelația esenței estetice? Și asta în condițiile în care ambii sunt homosexuali?

Râsetele nemijlocite sau surâsurile vag amuzate ale colegelor nu au avut efectul unei intimidări asupra lui. Își coborî privirile asupra mea, mă aținti cu certitudinea clipei care nu mai poate fi evitată, amândoi trăind conștiința faptului că dacă acum nu va rosti cuvintele necesare, miercurea viitoare chitara sa nu va mai fi în prima bancă, iar pupilele mele nu vor mai cerceta reflex acele ceasornicului. Și vorbi către mine, fără a se întoarce să îi răspundă colegei sale care îl atacase din orgoliu, frustrare, amuzament, cochetărie, curiozitate, neseriozitate ori cine știe de ce.

– Cred că până acum nu ai înțeles nimic, domnișoară. Pentru a fi mai explicit să luăm următoarea situație utopică: dacă eu m-aș îndrăgosti de tine nu îți voi declara sau declama pasiunea ce m-a cuprins pentru

Încheietura mâinii tale, pentru talpa piciorului sau pentru oricare alt membru delicat al fermecătoarei tale făpturi. Nu. Ceea ce aş face eu ar fi să caut să contemp lu esența acestui sentiment nobil în intențiile sale, să înțeleg resorturile sale interioare și incertitudinile sale finale, să trăiesc acel moment de neliniște metafizică uitându-mă în ochii tăi larg deschiși, cum zicea un alt scriitor. Și dacă voi reuși să exprim toate acestea într-un stil rafinat și elevat în vreuna dintre arte, literatură, pictură sau note muzicale, atunci voi putea afirma că am trăit esența artei pentru artă, întrucât niciun moment nu am încercat să cobor întreaga întâmplare într-un plan prozaic, încercând, să zicem, să înfrumusețez peisajul și cu voluptatea coapselor tale goale tresărind sub mângâierea palmelor mele. Înțelegi? M-aș îndrăgosti de tine cu speranța, vagă, de a afla o altă notă pentru fa major în acordul sonatei mele și nu pentru a face dragoste cu tine. Nu neapărat și nu în principal pentru a face dragoste, cu tine.

Întregul amfiteatru trăia prin respirațiile neauzite a zeci de studente. Era singurul bărbat în încăpere și singura femeie pe care o putea vedea eram, evident, eu. Unele dintre colegile lui au sesizat situația și acum așteptau curioase reacția mea. Altele, nu, și așteptau reacția colegei lor. Orișicum, toată lumea tăcea, nimeni nu îndrăznea să rostească o vorbă pentru a nu strica farmecul creat pe neașteptate de o declarație atât de neașteptată și, poate, deplasată. E drept că el își acoperise foarte profesional argumentația, lăsând o porțiță de scăpare fiecăreia dintre noi. Inclusiv mie. Dar nu și lui. Era ori unul dintre cei mai neserioși bărbați întâlniți în viața mea, caz în care putea fi admirat pentru profesionalismul său și respins pentru pericolul ce-l reprezenta, ori cel mai naiv dintre toți inocenții idealiști pe care i-ai fi putut imagina, și atunci... Chiar, și atunci? Ce să te faci cu un bărbat care îți spune senin că te iubește nu pentru tine, ci pentru absolutul din tine? Să îl săruți? Să plângi? Să râzi? Să îți cauți pe altul, mai prozaic și mai palpabil în masculinitatea sa brută și brutală? Era o situație imposibilă, tăcerea se prelungea și, ce era mai rău, el se uita calm în ochii mei, în sufletul meu, ca într-o carte deschisă la cuprins, unde totuși nu putea citi epilogul. Doamne, ce să îi răspund? Ce aş putea să spun?

Apoi, el s-a ridicat senin, și-a adunat cursul și romanul de pe bancă, și-a prins chitara la spate, s-a întors amplu către amfiteatru și a salvat situația cu un calm desăvârșit:

– Dacă este cazul, vă rog să mă scuzați. Nu am vrut să jignesc pe nimeni sau să creez orice fel de neplăceri. De regretat eu nu regret nimic din cele afirmate. Cred cu sinceritate în atitudinile pe care le iau instinctiv în viață. Altfel nu aş fi nici măcar prezent la acest seminar. Acum sunt nevoit să mă retrag. Sunt foarte obosit. Încă o dată, nu am avut nicio intenție malițioasă.

Și, cu pași mari, cu fruntea înălțată ușor deschise ușa. Înainte de a o închide îmi surâse vag, în colțul drept al gurii. Era o caracteristică a surâsului său. Oare de când o observasem?

* * *

Când am deschis ușa apartamentului am simțit pe

lângă urechi curentul format de vreun geam uitat deschis. Da, bate hotărât vântul astăzi. În următoarea secundă ceva flutură dinspre bucătărie, mi se lipi de față, udă, rece, foșnindă. Instinctiv am întins mâna să o dau jos și s-a auzit bubuitul sec al ușii scăpate de sub control închizându-se brusc și al geamului spart de la fereastră. Mă trezii contemplând o pungă banală în mâna mea dreaptă, în timp ce stropii de ploaie năvăleau în bucătărie, unii poposind în chiuvetă, alții în scrumieră și foarte puțini în ceea ce fusese odată ghiveciul unui cactus acum uscat. Și cât de puțină apă le trebuie cactușilor... Cred să sunt complet nebun să presupun că ar fi vorba de aceeași pungă, deși jubilez la gândul că ar putea fi chiar ea. Îmi dezbrac mașinal paltonul, mă descalț, îmi dau jos ochelarii complet inutili, parcă ar fi două tablouri pointiliste, oare unde am mai auzit despre curentul pointilist?

Agăț pungă în baie, privesc în oglindă, da, ai îmbătrânit tinere, ai îmbătrânit... O cafea tare, mare, amară, aburindă, gata, acum voi scrie ultimul capitol din romanul vieții mele, este mai bine să încep cu ultimul capitol, așa voi fi privat de tortura unor iluzii cu privire la posibilitatea unei eterne porțițe de ieșire către final. Da, voi trage acum cortina pentru a fi liniștit. Poate că după aceea am să adorm. Mi-e dor să dorm.

Capitolul XXII

(De ce să nu fie în douăzeci și două de capitole? E un număr rezonabil, ca oricare altul).

Și el se întoarse către ea, plapuma mângâindu-i în cădere corpul subțire și dezvelindu-l în toată goliciunea sa. Fără a se acoperi o privi în ochi, doar ochii mari și negri i se vedeau de sub cearșaf, conturul trupului ei subțire fiind vag intuit prin arcurile coapselor, sânilor, genunchilor, întreaga alcătuire a feminității ei într-o încordată, febrilă așteptare, și el spune:

– Oamenilor le este greu a înțelege unele întâmplări ale firii. Paradoxal, minunile întâlnite în viață nu cer decât un fapt simplu: să ai încredere.

Corpul mi se relaxă vădit, degetele nu se mai încleștară ascunse sub plapumă. Un zâmbet cald mi se întipări în priviri, zâmbet pe care și el trebuie să-l fi văzut în noaptea adâncă a ochilor mei, cuvinte banale, dar pe care doar el știe să le rostească în acea tonalitate care începe, continuă și se sfârșește prin tandrețe. Iată, se apleacă și, da îmi sărută pleoapele și apoi arcadele unde sprâncenele îmi sunt pensate și pielea sensibilă și ce fior plăcut pe șira spinării și mâna sa mângâindu-mi pântecul și apoi genunchiul și, da, locul acela din spatele genunchiului, de unde știe, nu aş fi crezut, îi sărut umărul, Dumnezeuule, se poate să... Iar? Da, altceva mai potrivit nu ar fi putut spune niciun bărbat după, iar el este atât de tânăr și, totuși, a știut să o spună și cum să o spună și acum mă pierd lângă el, în el, și ploaia frenetic bate în geam și, ploaia, bate, frenetic... Uitasem cât de esențial este acest miros, uitasem acest miros...

* * *

– Îmi permiteți să vă conduc?

lată-l în holul facultății, complet ud, cu chitara în spate, carcasa ei numai șiroaie, cu o umbrelă imensă, neagră, strânsă încordat în mâna sa dreaptă, cu stânga susținându-se de perete, pieptul tresăltându-i puternic și des. Evident, fugise prin ploaie după umbrelă și deabia ajunsese înapoi, tocmai la timp. Este incorigibil și greu de refuzat.

– Parcă erai foarte obosit.

O scurtă ezitare din partea lui. Foarte scurtă.

– Cel puțin vă rog să acceptați umbrela. O puteți aduce miercuri la seminar. Voi încerca să fiu punctual.

Rezemă umbrela de perete, îmi întoarse spatele și ieși afară, în ploaie. Nicio urmă a vreunei dezamăgiri nu i se putu citi pe figură. Nici modulația glasului nu îl trădă în vreun fel. Dar surâsul în colțul buzelor nu se ivi.

Femeia înșfăcă umbrela și porni grăbită prin ploaie. Era dificil să recuperezi spațiul străbătut de pașii lui mari, energici, dar după o vreme tânărul simți o bătaie ușoară pe umeri.

– Nu pot să o deschid. Nu mă pricep. Te rog, mi-o deschizi tu?

Era evident că nici nu încercase. Picăturile de ploaie i se strecurau pe lângă tâmpile, pe bărbie, pe piept, pieptul ce îi tresălta ritmic în spațiul dintre ei doi. Privirile li se odihniră reciproc în ochii celuilalt, ea într-o mută, supremă tentativă de a-l îndupleca, el într-o tăcută, liniștită încercare de a-i rezista. Dar pasul fusese deja făcut. Restul urma a fi o eternă și minunată poveste al cărei sfârșit amândoi îl vor nega, se vor preface a-l ignora, vor pretinde a-l fi uitat, o poveste pe care nu o sfârșești când dorești, ci atunci când nu mai ai putere a o continua, când nu mai ai ce continua. Toate acestea amândoi le știau și se priveau într-o nerostită interogare asupra utilității, necesității și oportunității unei asemenea eterne povești cu epilogul închis, al cărei capitol final era deja scris. Apoi cedară, mai întâi el, sau poate ea, sau poate niciunul mai întâi, ci amândoi mai apoi, deodată... Raționalul fu renegat, proclamară un zăgaz recent inventat pentru a stăvili întâmplările firești. Leși învingătoare firea, având doi învinși sau, cine știe, o zdrobitoare armată a înfrânților cu ajutorul a doar doi aliați.

– Nici eu nu sunt sigur că mă pricep. Nici eu nu am încercat până acum să aflu cum se deschide. Am cumpărat-o special pentru tine. Pentru noi. Dacă voi reuși să o deschid cred că este suficient loc pentru amândoi.

Și, cu un gest simplu, tânărul deschise larg umbrela în ploaie, iar ploaia poposi pe umbrelă, iar vântul se izbi de umbrelă și ricoșă furios în lături, iar femeia și bărbatul, bărbatul și femeia se adunară dedesubt, apărați, unul lângă celălalt, ignorând, evitând, învingători asupra vijeliei, doar chitara în carcasa ei pe dinafară, pătimind pentru cei doi, țapul ispășitor asupra căruia cerul își revărsa mânia și deznădejdea de a nu fi înfrânt o zdrobitoare iluzie a fericirii pe pământ, covârșitoare nu pentru cer, ci pentru oameni.

– S-ar putea să îți se ude chitara.

– S-ar putea ca astfel să aflu ce notă îmi lipsește din sonată.

Femeia și bărbatul surâseră concomitent în colțul

buzelor.

* * *

A încetat să mai plouă. Cât o fi ceasul? Dumnezeu, dar e noapte. Când oi fi ațipit? Mi-e foame. Mi-e o foame... Și cafeaua... Incredibil, am băut cafeaua. Și apoi am adormit.

Ochii bărbatului se opriră asupra filelor îngălbenite împrăștiate haotic prin cameră. Le cercetă încrunțat, nedumerit, și, apoi, amintindu-și, fața i se luminează într-un zâmbet larg, zâmbet ce îi ridă colțul pleoapelor și al buzelor în nenumărate, în timp adunate, cute.

Am scris. Am scris toată ziua la romanul vieții mele. Te pomeni că mă și apropii de început. Nu ar fi rău, dar dacă nu voi afla un început? Orice poveste a avut și un început.

Ce să mănânc?

Bărbatul se îndreptă către frigider, îl deschise neîncrezător și surâse optimist.

Ouă, unu, doi, trei, patru, și un litru de lapte. Perfect. Exact ce e recomandat seara târziu. E chiar noapte de-a binelea. Omletă și cacao. De ce nu? Nu mai am cafea. Nici țigări.

Se opri uluit observând punga prinsă pe sfoară. O cercetă momente îndelungate, de parcă ar fi ascuns întreaga soluție pentru începutul romanului său. Se așeză cu ouăle și punga de lapte în mâini, variantă postmodernă a individului nehotărât de la Hamangia. Secunde treceau, dar nici omul, nici punga, nici ouăle și nici laptele nu își schimbă disponibilitatea în spațiu. Fruntea sa era din ce în ce mai încrunțată, până când unul din ouă pocni sec. Tresărind, bărbatul privi albușul prelingându-i-se printre degete și murmură:

– Omletă, categoric, omletă. Ridicându-se, adăugă hotărât:

– Și apoi vom asculta sonata spaniolă.

Capitolul XXI

– Alo?

Respirația ei puțin prea agitată, dar într-un sesizabil efort de a fi stăpânită, străbate în acest moment zeci de kilometri printr-un cablu optic, pe sub pământ, răzbate puțin nesigură, ezitantă, pentru a țâșni febrilă la suprafață, pentru a se odihni în timpanul meu întins peste depărtări, peste vremuri, peste așteptări, peste atât de îndelungate așteptări.

– Am sosit cu bine. Astăzi mi-am susținut lucrarea. Mâine va fi premiata. Aștept cu nerăbdare.

Și respirația lui îmi poposea vag indecisă undeva înăuntrul urechii, cât îmi doresc în acest moment să îi simt răsuflarea lângă lobul urechii...

Pauza se prelungește în spațiul comprimat dintre cei doi, prea comprimat pentru a rezista enormei presiuni la care era supus, până când supapa cedă și aerul țâșni în afară sau, mai bine spus, aerul intră în vidul instalat într-o ucigătoare încremenire:

– Aștept cu nerăbdare să te revăd.

– Vino de îndată ce vei fi premiat. Mi-e teamă ca triumful să nu fie atât de covârșitor încât să te copleșească așa, de unul singur.

Intenția sa vag ironică nu era susținută de tonalitate. Erau ultimele ezitări înainte de a depune armele. Nu se puteau gândi care dintre ei va intra în redută cu fruntea sus și care îl va primi pe celălalt cu fruntea plecată. Nu, așa ceva ar fi fost nepotrivit. Și fals. Dar nici varianta unui armistițiu nu putea să îi satisfacă. Nu, asta în niciun caz. Armistițiul nu presupune decât vagi certitudini și o întregă armată de incertitudini care vor copleși iluzia unei aparente acalmii.

– Triumful este complet searbăd și inutil sărbătorit de unul singur. Pentru a gusta din farmecul unei reușite este nevoie de amândoi. De unul, de unul în doi.

– Iar celălalt este necesar pentru a te admira și pentru ca astfel orgoliul să îți fie măgulit?

Ori vorbește pur speculativ, ori cel pe care l-a cunoscut înaintea mea a fost cel mai autentic egolatu imaginabil. Trebuie să fi suferit enorm alături de el. Cum Dumnezeu să îi câștig încrederea? Are nevoie de ea. Ia uite, oare nu sunt și eu un mic monstru egoist în incipientă?

– Mi-e dor de tine. Ție nu ți-e dor de tine?

Răsuflarea ei încetă în receptor. Spațiul rămase într-o nefirească suspensie. Până și el încetă să mai respire. Într-un târziu, în receptor se auziră sunetele ritmice care anunțau sfârșitul iminent al convorbirii. El privi pe ecran și văzu că mai are doar câteva secunde. Dar nu spuse absolut nimic. Aștepta. Aștepta ca ea să decidă. Iar vorbele ei, acum necontrolate, epuizate, frânte, se auziră încet venind de foarte departe, din depărtări iluzorii îngropate, din amintiri imposibil de potolit, din speranțe necesare într-un suprem efort, reînnoit:

– Ba da, mi-e foarte dor. Te aștept oricând poți să vii.

Lacrimile ei nu puteau fi văzute, ci doar intuite. Dar ale lui și le putea simți perfect pe pomeții obrazilor. Figura îi era complet imobilă. Privirile fixe erau pierdute într-un tărâm imaginar, dar nimeni nu ar fi putut distinge despre care dintre câmpiile mitice ale antichității va fi fost vorba. Nici măcar el. Murmură absent, vag distant, vag tandru:

– Voi veni cu primul tren.

Bineînțeles, convorbirea se întrerupse. Ea nu îl mai putea auzi. Și totuși, tânărul repetă mecanic în receptor:

– Voi veni cu primul tren.

Puse receptorul în furcă, își ridică bagajul și cu pași rari, dar lipsiți de ezitare, se îndreptă către șirul de taxiuri. Își puse geanta și chitara în portbagaj.

– La gară. Mai am treisprezece minute. Vă rog să vă grăbiți.

Și cu un ultim gest privi către cabina telefonică. Un surâs cald îi apără în colțul buzelor. Urmele lacrimilor erau vizibile pe obraji.

Cu un gest rutinat, taximetristul își claxonă colegul din față, care parcase prea aproape, și porni aparatul de înregistrat prețul călătoriei nocturne. Apoi demară în trombă.

– Nu vă faceți griji, totul va fi bine.

Tânărul îl privi profund neîncredător, fără a-i spune nimic. Observându-l în oglinda retrovizoare, taximetris-

tul adăugă:

– Cel puțin puteți fi sigur că veți ajunge la timp.

Da, sper să nu fie prea târziu.

Dar de auzit, tot nu se auzi nimic de pe bancheta din spate.

* * *

Da, sunt capitole bine scrise. Sau, mă rog, sunt niște capitole scrise. Mă tem însă că XXII nu poate fi ultimul capitol. Poate că oricum e un număr cam mare. S-ar putea să le mai modific. Da, sigur vor mai interveni noi aspecte.

Și bărbatul stătea la masă cu o cană de cacao fierbinte într-o mână și cu filele îngălbenite acum perfect ordonate pe masă. Imediat sub privirile sale erau aranjate atent, unul lângă altul, capitolele XXI și XXII. Pe ușa dulapului, prinsă cu scoci, o filă albă, curios de imaculată, părea că supraveghează întreaga încăpădere. Dacă ar fi fost o oglindă, s-ar fi putut reflecta în ea imaginea bărbatului gânditor cu pixul prins după ureche, ochelarii susținând pixul, ochelarii susținându-i privirea studiată, atentă, încordată direct către... Direct înainte; direct înapoi, către trecut.

O întreagă lume era rememorată iar și iar de către acest om. Romanul vieții sale se derula cinematografic îndărătul globilor săi oculari. Secvențe ale tinereții, neverosimil de vii, neverosimil de pline de viață.

Măcar dacă aș reuși să redau o frântură din ceea ce am trăit. O frântură măcar, și aș fi mulțumit. Dar mi-e atât de greu să surprind în cuvinte acele emoții trăite atunci, alături de ea. Curios cum cauți esența, plăcerea artistică dezinteresată în măruntele fapte ale vieții, fapte minuscule, prozaice, și totuși atât de minunate... Și dacă, printr-un imens hazard ai revelația unei contemplări pur estetice, constați că aceasta nu poate fi împărtășită nimănui altcuiva, nici măcar ei, și nici măcar ție însuși cu ajutorul cuvintelor. Și atunci renunți la cuvinte. Și taci, și îmbătrânești, și taci, și regreți că nu mai ești iarăși tânăr să mai trăiești odată acea unică secundă, acel unic moment în care ai simțit că poți să cuprinzi în sufletul tău întreg universul. Rațiunea te trădează. E caducă. Paradoxul este că făcând apel chiar și la rațiune, sfârșești prin a regreta minunile sufletului. Dacă aș mai fi, odată...

Ochii omului sticleau ciudat, reflex al trăirii sale interioare, care nu putea fi însă exprimată în exterior. Lacrimile, altădată izvorând spontan, acum când și le-ar fi dorit, îl trădară. Vine o vreme când renunți, pentru că nu mai poți, până și la lacrimi.

Bărbatul se ridică lent, luă pixul de după ureche și, cu litere frumos rotunjite, inscripționă pe foia perfect imaculată un singur cuvânt, și o singură cifră. După care părăsi camera, părăsi apartamentul, întoarse spatele unei întregi lumi de altădată pe care o trăise și nu o mai putea reconstitui.

Într-o bună zi va trebui să îmi reamintesc și primul capitol. În acea zi voi fi sfârșit.

Și un surâs amar i se întipări în colțul drept al gurii, vag intuitibil datorită nenumăratelor cute de pe obrazul neras.

* * *

– Astăzi va fi o zi cu mult soare.

Și ochii impenetrabili ai bărbatului din spatele barului se opriră îndelung asupra întinericului diluat de cealaltă parte a ferestrei, ca și cum ar fi putut discerne tocmai în acea estompere a clarității cât de intensă va fi lumina unei zile din care nici măcar dimineața nu se înfiripase, ca și cum ar fi putut ghici din penumbrele unei presupuse etape a existenței totuși ciclice și ireversibile cum va arăta ziua care, nu-i așa, oricum va fi, va fi. Ziua la lumina nopții. Da, aceasta era certitudinea ce constituia reperul ontologic al solitarului individ cu privire impenetrabilă deoarece nu aveai ce penetra cum oricât ai cerne cu sita firele de nisip ale deșertului, vei sfârși prin a rămâne cu sita goală. Ziua la lumina nopții.

– Da, ziua de azi trebuie să fie cu mult soare.

În acel moment ușa se deschise și intră tânărul cu chitara în spate. Niciun gest nu fu schițat între cei doi bărbați, singurele ființe din cuprinsul localului. Tânărul se urcă pe scenă și o vreme privi la rându-i fereastra întunecată.

A fost o dimineață stranie. Nu am spus nimic tot drumul până la apartamentul ei și nici ea nu a rostit o vorbă, nici măcar când îi va fi fost evident că itinerarul mi-era perfect cunoscut. M-a ținut de braț, nu distant, nu crispat, dar nici afectuos, tandru, ci așa, absent și familiar totodată. Am mers încet, ca într-o plimbare seara pe faleza unui ocean liniștit, când în jurul nostru norii păreau a-și regla toate conturile, trecute și viitoare. În fața blocului m-am oprit și am așteptat admirându-i profilul. Genele ei sunt, într-adevăr, minunate, chiar și fără rimel. Într-un târziu acele gene se uniră și apoi se deschiseră brusc înfățișând irișii negri, cutremurători de negri, opriți asupra mea.

– De unde vii în fiecare dimineață cu chitara la universitate?

– De la cafeneaua artiștilor.

Nimic nu tresări pe figura niciunuia. Ce simplu e, la urma urmei. Curajul nu are nimic de-a face nici cu rațiunea, nici cu sentimentele. Ci cu instinctul. Acolo, la origini se regăsește totul. Tot ceea ce e esențial.

– E multă lume acolo, dimineața?

– Doar cel mai singuratic om de pe lume. Cel care îi cunoaște pe toți.

Sprâncenele ei tresăriră abia vizibil, oarecum nedumerite, vag neîncrezătoare.

– Și eu, veni precizarea voluntar tardivă din partea lui.

Nici o reacție pe figura ei. Probabil că nu se poate hotărî pe moment. Îi cer prea mult.

– Bine. Ne vedem miercuri dimineața.

Și brusc se întoarse pe călcâie. Și intră în scara blocului. Umbrela mi-o lăsă, bineînțeles mie.

Să se fi hotărât atunci? Nici nu știu dacă e mai bine să o fi făcut. Nu știu ce decizie ar fi putut lua. Oricum, eu am venit.

Și tânărul își scoase chitara și începu să exerseze aceeași eternă și tristă melodie.

În orice caz când va înceta să mai interpreteze aceste note, viața i se va fi schimbat radical. Până atunci, însă, trebuie să-l suport eu. Doar eu, dintre toți

pământenii. De ce eu? Tocmai că nu pot suporta această melodie. Nu poate să îmi spună nimic. Poate mai apare și tipul acela cu punga. Dintre toți, el e cel mai plictisitor.

Și, da, iată-l în cadrul ușii. Ar fi ceva nou dacă azi ar sorbi măcar o gură din cafeaua pe care...

– O cafea mare, fără zahăr, vă rog.

Sunetele chitarei străbătură spațiul dintre pereți și poposiră acolo, undeva, în colțuri, în unghere dureros mărginite ale celor trei oameni, trei oameni așteptând, ce, nici ei nu ar fi putut spune, o ieșire din impas, o vagă senzație că atât nu e totul, că altceva mai este și va urma, a fost și va mai fi, va fi fost și va fi să fie. Cafeaua fu depusă cu un zgomot sec pe măsută, zgomot perfect, remarcabil prin sonoritatea sa căci în același moment notele chitarei se surpară brusc, violent, mut, definitoriu pentru apariția unei stări neașteptate sau prea vag intuite pentru a fi așteptate conștient aici și acum. Cei doi întoarseră uimiți privirile către tânăr, unul dintre ei cu oarecare neliniște, celălalt cu oarecare satisfacție malițioasă dar amândoi putură surprinde o expresie uimită, perplexă, mulțumită, da, foarte fericită, adresată ferestrei. Schimbând direcția privirilor, și ceilalți doi o putură vedea în toată splendoarea sa, minune matinală a unei zile ce trebuia să fie cu mult, foarte mult soare.

Și notele porniră din nou să se reverse înspre ungherele vag luminate de zorii acelei zile, către ungherele incert luminate din sufletul acelor oameni.

Capitolul XX

Tânărul se trezi cu o senzație de împlinire și de odihnă în întreg trupul și sufletul său. Ochii și zâmbetul i se conturară cald pe fața nerasă și totuși atât de inexplicabil adolescentină.

În dimineața aceasta trebuie să mă rad.

Și nu mult după aceea în oglindă se reflecta o figură albă, înspumată, printre aburii porniți într-o efemeră călătorie din vasul sprijinit de marginile chiuvetei.

E prea devreme pentru apă caldă. Dacă vom avea astăzi vreo picătură de apă caldă. Vreo fărâmă de căldură dis-de-dimineață e, probabil, prea mult să ceri de la viață.

Și lama rămase în suspensie la jumătatea distanței dintre ureche și bărbie, acolo unde pe obrazul drept îi înflorise un zâmbet determinat doar el știe de ce. Secunde treceau și tânărul nu se hotăra să termine de îndeplinit ritualul matinalii purificări a expresiei sale faciale, și zâmbetul nu se hotăra să dispară din oglindă, de parcă lama ar fi susținut un tablou, un instantaneu de viață ce purta în el însăși esența existenței aceluși om în pragul unei mari fericiri. Dar orice contemplare în oglindă nu poate emite pretenția de a se ridica la noțiunea unui exercițiu de virtuozitate, poate fi cel mult o avangardă estetică sau un kitsch necesar, astfel încât zâmbetul se stinse și lama lunecă mai departe, îndepărtându-se de pe obrazul tânărului singurele semne care îi prevesteau, deocamdată, apartenența la o dimensiune în care timpul nu e un parametru posibil de neglijat.

Voi merge pe jos la gară. Îi voi acorda șansa să ajungă înaintea mea. Ar fi mai bine așa. De data aceasta, pentru variație, voi ajunge eu după ea.

Femeia se trezi cu o senzație de oboseală și nesigurantă în întreg trupul și sufletul ei. Ochii i se încrunțară pe fața încercănată iar dinții îi cuprinseseră încrâncenat buza inferioară.

Sunt sigură că în dimineața aceasta va trebui să petrec vreme îndelungată în fața oglinzii. A fost una din cele mai chinute nopți din ultima vreme. Nu mai pot continua așa la nesfârșit.

Și curând după aceea în oglindă se contemplă un chip răvășit de privațiunile unei nopți nedormite sau dormite cu largi intermitențe, cu perna strânsă la piept, cu ochii umezi, cu mâinile crispate, cu sufletul crispăt într-o mută, indisolubilă căutare a celuilalt, a acelei prezențe atât de necesare fie și prin simpla sa prezență, care aduce o vagă siguranță a faptului că nu chiar întreaga lume îți este străină, că nu ești chiar singură în noaptea prelungită în nesfârșire a acestei efemere, mult, mult prea efemere existențe umane pe acest pământ.

Măcar în această dimineață am și eu dreptul la o fărâșă de căldură. Am să mă duc la gară. Sper să ajung înaintea lui.

Și femeia se studie cu atenție. Trăsăturile începură să i se destindă vizibil. Un zâmbet cald îi luminează întreaga față. Da, va merge la gară să le ureze succes tuturor. Și va merge și pentru a-l vedea pe el. Nu îi va spune nimic. Va fi de ajuns să se privească. Vor înțelege, amândoi, că pentru a lua o hotărâre crucială, nu e nevoie de cuvinte. Poți să și taci. Poți, îndeosebi, să ai încredere și fără a o mărturisi nemijlocit. Da, poți să ai și încredere. E un pas strict necesar dacă pretinzi dreptul tău la fericire.

* * *

– Oare o clipă de admirație estetică în fața frumuseții artistice să fie o atitudine ce trebuie să țină seama de implicații etice, sociale sau individuale?

Evident, nu puteau să lase nelămurită discuția de săptămâna trecută. Cel puțin unele dintre ele mă priveau vag amuzate, știind că de data aceasta voi fi nevoită să le ofer un răspuns, atât pentru a încerca să fixăm unele repere literare cât și pentru a reuși să îndepărtăm anumite incertitudini subiective. În naivitatea sa ușor impertinentă, desigur inoportună și prea individuală, bineînțeles că îmi adresă întrebarea imediat ce ritualul privirilor către ușă sau către prima bancă fu încheiat, aparent la fel ca în oricare altă miercuri dimineața, cu deosebirea că în această dimineață amândoi știau că se vor întâlni.

– Știi foarte bine că în această dimineață unii oameni s-au trezit strict pentru a defini și delimita o clipă de admirație artistică. Cum efortul nu poate fi trecut cu vederea, așa spune că implicațiile individualiste au fost depășite cu succes. Cum această clipă de admirație artistică nu trebuie să fie legată, în general, neapărat de repere umane, s-ar putea spune că și implicațiile sociale sunt surmontabile. Și, din moment ce unii dintre noi nu ne sfim să ne afișăm ostentativ admirația estetică pentru un chip frumos, se pare că nici obstacolele etice nu

sunt acelea care să stăvilească efuziunile artistice. Cu puțină inconștientă, se poate afirma libertatea absolută a admirației estetice. Oricum, conștiința are puține de spus în cazul unei astfel de atitudini. Tocmai de aceea este un joc destul de periculos.

Presupun că nu îl poate satisface un asemenea răspuns. Dacă ar fi destul de matur s-ar opri aici. Dar e doar un copil, în fond și la urma urmei, ca toți visătorii dezinteresați. Sper doar să lase o porțiță de eschivare și de data aceasta. Și sper să găsesc în timp util și cheia potrivită. De ce am impresia tot timpul că eu sunt aceea care caută cu oarecare neliniște cheile potrivite? E absurd, raționalul nu poate învinge instinctualul. Sau poate este firesc.

– Artistul are conștiință. Are prea multă conștiință, uneori, și de aici survine tragicul. Sunt sigur că sunteți perfect conștientă de acest trist și minunat adevăr. Dacă nu ar avea conștiința perisabilității și efemerității frumuseții naturale, nu s-ar mai strădui, până la negarea, uitarea propriului eu etic, social, uman, să surprindă acest frumos la modul estetic, pentru a-i asigura veșnicia. Sau, mă rog, în speranța supremă de a-i oferi șansa supraviețuirii. Supra-viețuirii, vreau să spun. Bunăoară (și aici mușchii ei se încordară, nu mai avea nici o cheie, iar zidul era prea ferm în încrămășarea sa necruțătoare), dacă m-am trezit în această dimineață devreme nu am făcut-o pentru frumusețea ochilor dumneavoastră. Da, sunt minunați, minune care va mai dăinui atâta vreme cât veți mai avea speranța că puteți să țineți piept acestei lumi. Când vă veți da seama, când veți deveni conștientă nu că lumea vă va învinge, ci că puteți să o depășiți și să o trăiți fără a recurge atât de des la falsitatea necesităților inutile concepute, atunci ochii dumneavoastră vor fi imposibil de definit cu mijloace artistice, ci eventual, tăinuți în înțelegerea mută a sufletului. Dacă veți persista în încercarea de a conștientiza necesarul luptei cu ceea ce vă înconjoară, ochii dumneavoastră vor deveni tragici, apoi triști, apoi stinși și-și vor pierde orice interes estetic. Așadar, vedeți, nu pentru frumusețea ochilor dumneavoastră am venit aici. Doar un inconștient ar face așa ceva.

Și tăcerea, desigur, parte integrantă din discursul său aparent solid. Întrebarea, evident, unica ei posibilitate de a i se deschide acea porțiță tăcută a zidului, întrebarea ascundea în ea și o capitulare din partea-i. Însă tăcerea ca răspuns la o tăcere ostentativă ar fi fost un dezastru. Și el știa asta. Era conștient că nu îi mai lasă libertatea unei alte opțiuni.

Nu e un copil. Jocul său este cât se poate matur. În fond, nu poți afla dacă aparențele sunt înșelătoare decât încercând. Trebuie să îi acord o șansă. În fond, a dovedit că o merită. Sper să nu mă dezamăgească tocmai acum. Doamne, să nu greșească acum și îi voi acorda acea șansă. Îmi promit.

– Și pentru ce ai venit aici în această dimineață?

– Pentru a încerca să asigur șansa supraviețuirii unei frumuseți naturale. Din considerente pur estetice.

– Și, ai reușit?

Zâmbetul vag ironic ascundea cu greu încrămășarea din interiorul ființei sale. Era clipa așteptată de orice fe-

meie cu nelămurită dorință și teamă. Era timpul în care crezi că poți să înțelegi. Ea era în așteptarea timpului regăsit. În muta, răvășitoarea așteptare a timpului regăsit.

– Această o voi tăinui în înțelegerea mută a sufletului.

Și ea înțelese că el tocmai se recunoscuse învins. Se mărturisise învins în lupta sa cu absolutul. Triumfase prezentul și concretul. Dar nu se simțea dezamăgită. Curios, o încerca o nelămurită, instinctivă satisfacție. Uneori, foarte rar, ai șansa de a întoarce spatele aceluia zid și de a surâde câmpiei pe care ai alergat de ce, nu știi. Cineva îți poate oferi chiar și cheia de a descuia și aceea ultimă porțiță pentru a afla ce e dincolo. De data aceasta, el i-o oferi în tăcere.

– Iar noi putem spera că vei reuși să îți exprimi acea înțelegere mută a sufletului prin mijloace artistice. Când îți vom asculta sonata ascunsă în chitara aceea, atunci vom ști că ai reușit să dai glas admirației estetice.

Elegant, dar suficient. În acea dimineață fuseseră patru oameni în cafenea. Iar sonata se auzise altcumva. Niciunul dintre cei patru oameni nu simțiseră nevoia de a mai adăuga gesturi sau cuvinte inutile. Doar sonata, iar și iar acele note înlănțuite în simpla și minunata ordine.

Și ei, amândoi, știau asta.

* * *

Bărbatul se trezi, curios, perfect odihnit. Ochii lui deschise către acuta nevoie de a-și reaminti rămaseră încremeniți în lumină. O rază multicoloră, ireală în reperiile memoriei sale despre împrejurimile acestei lumi, i se reflecta halucinant în retină dinspre o suprafață imposibil de determinat. Dar omul nu clipea.

Dacă am să îndrăznesc să mișc măcar o frântură, orice parte a corpului meu, voi pierde șansa de a surprinde în esență sa sublimul. Dar pot să gândesc. O, da, să gândesc, pot.

Și mintea bărbatului se învârtea concentric fără a realiza o performanță centripetă. Totul era o învălmășeală multicoloră fără a avea vreme să perceapă unde se află limita între acele nuanțe imposibil de definit.

Totuși, dacă acesta este extazul regăsirii, mă pot lipsi fără regrete. Până la urmă am o senzație de hidoasă cuprindere a abisului și de greață fizică fără obiect definit. Simt că mă pierd.

Și, deodată, o lumină se fixă în toată mascarada indefinită.

Oglinda. Oglinda e de vină. E doar o reflexie a unei lumini reale, de afară. Este un fals. Un mimetism natural.

Și ochii bărbatului se închiseră ușurați, dar nefericiți. O neșarmurită înțelegere că a fost înșelat îl stăpânea în toată ființa sa. Lacrimile i se scurgeau din ochii îndelung și dureros concentrați asupra bizarei lumini multicolore. Ochii dureros înșelați de reflexia în oglindă.

În oglindă!

Și bărbatul se ridică fulgerător în picioare și cu ochii închiși păși precipitat în direcția opusă oglinzii. Se opri în fața ferestrei sparte și privi în interiorul conștiinței sale. Apoi se hotărî și deschise larg pleoapele.

Au pus vitraliile la catedrală.

De ani de zile omul urmărise cum macaraua se mișca lent, dar sigur, angajată în lucrarea sa cu rosturi precise. Și totuși, ani de zile, urmărind progresul greu de perceput de la o dimineață la alta, omul se mințea că nimic nu s-a schimbat, că mai este destulă vreme până când construcția va fi încheiată. Amâna în fiecare noapte răspunderea necesară de a se așeza la masa de scris, în fața filelor mereu albe, amăgindu-se cu certitudinea că dimineața nici catedrala nu va fi înălțată vizibil către acele culmi ce astfel se arătau imposibil de atins. Dacă ei nu erau în stare să înalțe o catedrală, de ce s-ar fi complexat el că nu e în stare să înalțe un roman? Și astfel, în subconștient, pactul între om și Dumnezeu părea a fi perfect prin lipsa lui de urmări nefaste, reciproc stânjenitoare, prin lipsa lui de urmări de orice fel. Și anii treceau, și macaraua se mișca greoi în acel spațiu dureros de limitat, și omul se mișca absent pe străzi câteodată luminate, însă nopțile foarte rar, se plimba somnambul prin locuri întunecate și mărginite ale existenței sale încrâncenate în încercarea de a-și aminti și uita totodată acel moment, din vremurile pierdute, când înțelesese ce este fericirea, dar când nu știuse să păstreze ce a aflat.

Iar astăzi au pus și vitraliile la catedrală.

Și zâmbetul îi înflori în colțul drept al gurii, zbârcindu-i fața în nenumărate cute, care totuși nu îl urăteau, erau ale lui, îl întregeau.

Și băiatul acela, ieri dimineață a cântat sublim. Da, frumos cânta de obicei. Acum a cântat pur și simplu, sublim. Și tot timpul amândoi au privit unul în ochii celuilalt. Și astfel el a reușit să afle acea unică notă pe care o caută de luni de zile, însăși căutarea sa fiind atât de fermecătoare prin reluarea aceleiași și aceleiași game iar și iar până la un punct, până când ea a intrat pe ușă. Și atunci a reluat iar de la capăt, cu ochii larg deschise și luminați, cu sufletul larg deschis și luminat, cu sufletul... Și nu s-a mai oprit în acel punct, ci, ca într-o poveste fără de sfârșit, melodia se înfiripă peste orice obstacol, către sufletul său și al ei, către ei. Da, am uitat de cafea, ca de obicei, dar de data aceasta a uitat și barmanul de cafea, toți am uitat, pur și simplu, am uitat. La sfârșit, când mi-am dat seama că nu se mai aude nimic, deși eu încă mai auzeam melodia în ungherele luminos fericite ale sufletului meu, la sfârșit l-am văzut lăcrimând. De ani de zile îl cunosc sau mai degrabă de ani de zile nu îl cunosc pe acel om stingher, veșnic încrâncenat în sine în spatele barului, și acum l-am văzut lăcrimând. Bineînțeles, am mimat că fereastra oferea un spectacol mult mai interesant. Și pe bună dreptate. Era cel mai frumos răsărit după multe, multe zile și nopți de mohorâtă, apăsătoare vreme. Apoi am întors capul și am văzut. Am văzut trandafirul alb lăsat de ea pe măsuță. Și pe tânăr încremenit în fața lui. Și pe barman aplecat după bar, pasămite la chiuveță. Și pe mine în fața cafelei reci. Și apoi am plecat.

Iar astăzi vitraliile mi s-au reflectat în dormitor, se așeză în fața mesei și începu să scrie: În așteptarea timpului regăsit...

(octombrie-noiembrie 2001)